

Vergaderjaar 2013–2014

20 043

Parlementaire Vergadering van de Raad van Europa

AO/ Nr. 96

VERSLAG VAN DE ZITTING 2014 (EERSTE DEEL)

Vastgesteld 3 april 2014

1. Inleiding

De delegatie uit de beide Kamers der Staten-Generaal naar de Parlementaire Vergadering van de Raad van Europa heeft van 27 t/m 31 januari 2014 deelgenomen aan het eerste deel van de zitting 2014 in Straatsburg. Zij brengt hiermee verslag uit van de behandeling van de tijdens deze vergadering geagendeerde onderwerpen en van de bijdragen van haar leden aan het debat over die onderwerpen. Bij de verschillende onderwerpen in dit verslag zijn de nummers van de desbetreffende documenten, die kunnen worden terug gevonden op de website van de Parlementaire Vergadering¹, vermeld.

Aan het begin van deze deelsessie heeft de delegatie over een aantal binnen de Raad van Europa lopende zaken en relevante ontwikkelingen een mondelinge briefing ontvangen van de Permanente Vertegenwoordiger bij de Raad van Europa, mevr. drs. Ellen Berends. Eén van de onderwerpen die aan de orde kwamen betrof de begin mei 2014 te houden vergadering van het Comité van Ministers (CvM) die in het teken zal staan van de 65e verjaardag van de Raad van Europa. Het CvM zal in die bijeenkomst ook aandacht besteden aan de uitkomsten van de monitoring van de lidstaten van de Raad en aan mogelijkheden tot verbetering van de daarbij gehanteerde procedures. De consultatie van de Parlementaire Assemblee door het CvM, die onderdeel uitmaakt van de procedure tot benoeming van een nieuwe Secretaris-Generaal van de Raad van Europa, en de effecten van de in 2013 in het kader van de tweejaarlijkse begroting van de Raad vastgestelde «zero nominal growth» op de activiteiten in het jaar 2014 vormden vervolgens onderwerpen van bespreking. Tot slot gaf ambassadeur Berends een toelichting op een aantal rapporten van organen van de Raad van Europa – GRECO, CPT en het Congres van Lokale en Regionale Autoriteiten.

¹ <http://assembly.coe.int>

Bij de aanvang van de eerste vergadering van de Assemblee op maandag 27 januari 2014 heeft de Assemblee zich in een geheime stemming uitgesproken over de kandidatuur van twee van haar leden voor de functie van President van de Assemblee voor de jaren 2014 en 2015. De Luxemburgse afgevaardigde, mevr. Anne Brasseur (ALDE) behaalde in de eerste ronde 165 stemmen, de vereiste absolute meerderheid, terwijl Robert Walter (VK, EDG) 125 stemmen op zijn naam wist te vergaren.

2. Progress report van het Bureau en van het Standing Committee (doc.nr. 13374)

Naar aanleiding van een door de heer Mignon, President van de Assemblee in 2012 en 2013, uitgebracht rapport over de werkzaamheden van het Bureau en het Standing Committee over de eerste weken van januari 2014 heeft de heer **Kox** het woord gevoerd namens de fractie van Verenigd Europees Links. Hij feliciteerde allereerst mevrouw Brasseur met haar verkiezing tot President van de Assemblee en complimenteerde vervolgens de heer Mignon die in de voorbije twee jaren met veel inzet een President van de gehele Assemblee, waarin parlementariërs uit 47 landen met allerlei ideeën en geschiedenissen zitting hebben, is geweest. Hij noemde de heer Mignon een voorbeeld voor de nieuwe President, mevrouw Brasseur.

Eén van de belangrijkste onderwerpen op de agenda van President Mignon betrof de verbetering van de betrekkingen met internationale organisaties, in het bijzonder de Europese Unie. Samen met de Assemblee, het CvM en de Secretaris-Generaal, was hij daarin succesvol. Op dit moment is de EU één van de grootste officiële betalende aan de werkzaamheden van de Raad van Europa. Dat is een goede zaak. Minder goed is dat de toetreding van de EU tot het EVRM te lang duurt en dat daarover nu al jaren wordt gesproken. De heer Kox wees op het feit dat hij circa tien jaren geleden samen met toenmalig collega-senator Van Thijn een motie over dat onderwerp had voorgesteld.

De komende twee jaren zullen vooral ook moeten worden gebruikt om te investeren in de betrekkingen met het Europees Parlement. De nieuwe President van de Assemblee zal alles in het werk moeten om te voorkomen dat de PACE en het EP elkaar gaan beconcurreren in plaats van naar synergie te streven, aldus de heer Kox.

3. De weigering om de moordenaars van Sergei Magnitsky straffeloos te laten (doc.nr. 13356)

Rapport

Namens het Committee on Legal Affairs and Human Rights heeft de afgevaardigde Gross (Socialistische fractie, Zwitserland) een rapport gepresenteerd waarin de commissie haar ontzetting uitspreekt over zowel de dood van de Russische belasting- en accountancydeskundige die in 2009 in voorarrest verbleef en onderzoek had gedaan naar een groot-schalige fraude tegen de Russische belastingautoriteiten, als over het feit dat geen van de voor zijn dood verantwoordelijke mensen tot op heden is gestraft.

Magnitsky, die werd opgesloten op verdenking van belastingontduiking nadat zijn klachten voor onderzoek waren doorgezonden door dezelfde ambtenaren die hij had beschuldigd van medeplichtigheid aan oplichting, werd ondanks zijn verslechterende gezondheid aan steeds zwaardere omstandigheden blootgesteld en stierf in de gevangenis nadat hij was geslagen met rubberen stokken.

Op basis van deze gedetailleerde analyse van de gebeurtenissen dringt de commissie er bij de bevoegde Russische autoriteiten op aan om de

achtergronden en de omstandigheden waaronder Magnitsky is gestorven en de mogelijke strafrechtelijke verantwoordelijkheid van alle betrokken ambtenaren grondig te onderzoeken, inclusief de tegenstrijdige getuigenissen van gevangenispersoneel en andere getuigen, het bestaan van twee verschillende versies van de «overlijdensakten» en de herkomst van de extreme rijkdom waarin sommige gepensioneerde ambtenaren van het ministerie van Binnenlandse Zaken en van de belastingdienst nu verkeren. Gerichte straffen tegen de individuele betrokkenen, zoals een embargo op visa en het bevriezen van banktegoeden zou, zo denkt de commissie, als laatste middel overwogen moeten worden.

Debat

Aan het debat over dit rapport is deelgenomen door de heer **Omtzigt** die het woord voerde namens de fractie van Europese Volkspartij. De heer Omtzigt complimenteerde de heer Gross met zijn heldere en minutieus geschreven rapport over de omstandigheden waaronder Sergei Magnitsky ongeveer 4 jaar geleden stierf. De Russische autoriteiten hadden ervoor kunnen zorgen dat dit debat niet zou plaatsvinden toen circa 4,5 jaar geleden mevrouw Leutheusser-Schnarrenberger al aandacht besteedde aan de vreselijke situatie waarin Magnitsky in voorarrest verkeerde en zij al om zijn vrijlating vroeg. In plaats van te onderzoeken waarom hij stierf besloten de Russische autoriteiten ervoor te zorgen dat niemand dat te weten zou komen. Magnitsky zat een jaar in voorarrest en werd met een rubber stok doodgeslagen. Zoals de heer Gross beschreef waren er twee overlijdensakten. Niemand die de foto's ziet van het lichaam van Magnitsky, die zijn moeder hier gisteren in het gebouw van de PACE heeft getoond, kan nog langer twijfelen over datgene wat direct aan zijn dood voorafging.

De heer Omtzigt noemde het een goede zaak dat nu is onderzocht wat er is gebeurd omdat het in deze zaak ook gaat om een enorme belastingfraude die in de eerste dagen van Rusland in de doofpot is gestopt. Sommige afgevaardigden willen spreken over de cliënt van Magnitsky, maar dit rapport gaat over Magnitsky. De heer Omtzigt voegde toe dat zijn fractie het betreurt dat die leden van de Russische delegatie die dat hadden beloofd geen addendum op het rapport van de heer Gross hebben geschreven. Zij hadden beloofd hun visie op de gebeurtenissen te geven en te laten zien wat de Russische autoriteiten aan onderzoek hebben gedaan; tot nu toe is dat niet gebeurd. Voorts hebben de Russen geen deskundigen afgevaardigd naar een hoorzitting die met wederzijdse instemming is gehouden. Dus als zij van mening zijn dat het werk van de heer Gross onvolledig is, dan hebben zij dat aan zichzelf te wijten. Een aantal leden, zo vervolgde de heer Omtzigt, heeft te kennen gegeven niet hem, maar de heer Gross als rapporteur te laten optreden. De heer Omtzigt zei deze leden te willen danken omdat er een helder rapport ligt. Hij besloot zijn rede met het uitspreken van de hoop dat nu eindelijk recht zal worden gedaan aan Magnitsky want dat zal Rusland een beter en veiliger land maken.

Namens de fractie van Verenigd Europees Links merkte de heer **Kox** op dat het intussen meer dan vier jaar geleden is dat Magnitsky in een Russische cel stierf. Deze getrouwde vader van twee kinderen mocht gedurende bijna een jaar zijn gezin niet zien. Hij overleed nadat hij in een gevangenis in Moskou was mishandeld. Hoe heeft dat kunnen gebeuren? En wat is er gebeurd? Wie moet verantwoordelijk worden gehouden voor zijn dood? Waarom verstrijkt de tijd zonder dat deze vragen worden beantwoord? Daar gaat het rapport van de heer Gross over. Voor de antwoorden op deze vragen zijn wij aangewezen op de bevoegde Russische autoriteiten. Het debat van vandaag benadrukt dat we straffeloosheid van diegenen die verantwoordelijk zijn voor zo'n duidelijke

schending van mensenrechten niet kunnen accepteren. De Public Oversight Committee in Moskou wees er kort na de dood van Magnitsky op dat deze zaak een inbreuk op het recht op leven kan worden genoemd, een fundamenteel mensenrecht dat geldt voor iedereen in Europa onder de Europese Conventie voor de Rechten van de Mens, die ook door de Russische Federatie is ondertekend. De genoemde commissie – een ngo – ontdekte dat er psychologische en fysieke druk op Magnitsky was uitgeoefend terwijl hij in de gevangenis zat. Op basis van de bevindingen van deze commissie heeft de Presidentiële Commissie voor de Samenleving en de Mensenrechten van de Russische Federatie de relevante autoriteiten opdracht gegeven de verantwoordelijken voor de dood van Magnitsky ter verantwoording te roepen. Meer dan vier jaar na dit schandaal wachten we daar nog steeds op; een schandvlek. Intussen wordt de naam Magnitsky over de hele wereld gebruikt en misbruikt. Wetten worden naar hem genoemd en om hem worden sancties opgelegd aan ambtenaren. Maar de fractie van Verenigd Europees Links is van mening dat er recht moet worden gedaan. Zij staat er versted over dat mensen die in hechtenis zijn en daarmee zijn toevertrouwd aan het gezag van de grootste lidstaat door mishandeling kunnen sterven. De heer Magnitsky is niet de enige die onder verdachte omstandigheden in een Russische gevangenis is overleden en vele anderen ondergaan martelingen. Dat is onacceptabel, of mensen nu in de gevangenis zitten voor een misdrijf, dan wel voor het trachten te beëindigen van corruptie.

De heer Kox merkte voorts op dat Magnitsky door velen in de Raad van Europa en daarbuiten wordt beschouwd als een held, terwijl anderen van mening zijn dat hij in criminele zaken was verwickeld. Hij zei dat zijn fractie wel zou willen uitschreeuwen dat het er niet toe doet wat Magnitsky was of wat hij deed. Het EVRM en alle mensenrechtenverdragen van de Raad van Europa verplichten alle staten te zorgen voor al diegenen die in hechtenis zitten, schuldig of onschuldig. Deze conventies garanderen dat er een eerlijk proces komt en dat mensen, wat zij ook gedaan mogen hebben, niet onmenselijk worden behandeld en vernederd.

Hoe interessant alle gepraat over geld en belastingontduiking ook moge zijn, wij moeten ons concentreren op die kant van de zaak. Waar het om gaat is dat Magnitsky's mensenrechten zijn genegeerd en geschonden en daar moet de Russische Federatie verantwoordelijk voor worden gehouden.

Resolutie

Het debat is afgesloten met de aanvaarding van een resolutie met het documentnummer 1966.

4. Een strategie om racisme en intolerantie in Europa te voorkomen en het bestrijden van racisme in het politieapparaat

Rapporten

Door het Committee on Equality and Non-Discrimination zijn twee rapporten gepresenteerd, die tegelijk aan de orde zijn gesteld. Het eerste rapport (doc.nr. 13385) besteedt aandacht aan strategieën die racisme en intolerantie kunnen voorkomen en stelt vast dat uitingen van racisme, haat en intolerantie de laatste 10 jaar zowel in ernst als in aantal zijn toegenomen. De effecten van de economische crisis op het sociale stelsel en de onmacht van regeringen om te komen met adequaat beleid voor sociale cohesie, migratie en het daarin betrekken van de Roma heeft aan die opleving bijgedragen, een opleving die bovendien nog is versterkt door het groeiende gebruik van het internet en de sociale media.

De aanpak van racisme, haat en intolerantie in Europa door middel van strategisch beleid in plaats van een verbrokkelde benadering is dringend geworden. De urgentie wordt nog groter al men bedenkt dat deze verschijnselen gevolgen hebben voor hele groepen mensen die tot slachtoffer worden gemaakt. Zij veroorzaken scheidslijnen tussen verschillende groepen in de samenleving die mensenrechten en sociale cohesie aantasten en zij hollen het vertrouwen in de overheden, de rechtshandhaving en uiteindelijk de democratie uit.

Een strategische benadering van racisme, haat en intolerantie houdt in dat een integraal wettelijk kader op nationaal niveau wordt opgezet dan wel versterkt, terwijl meer wordt gedaan aan een effectieve uitvoering van die wettelijke regels. Op dit terrein dient de Raad van Europa een leidende rol op zich te nemen waarbij de nadruk wordt gelegd op preventie, vergroting van de bewustwording en kennis over mensenrechten; het internet en de sociale media kunnen waardevolle instrumenten zijn om een groter publiek te bereiken.

Het tweede rapport (doc.nr. 13384), in het bijzonder handelend over racisme bij de politie, stelt vast dat racisme aan geen enkel onderdeel van de samenleving voorbijgaat en de politie dan ook geen uitzondering is. Racisme kan aanwezig zijn in het handelen of het gedrag van politiemensen, in hun interactie met de bevolking of met andere politiemensen. Racisme wordt ook aangetroffen in de regels en reglementen die de politie toepast; zij wordt dan institutioneel racisme genoemd. Zogenaemde «racial profiling» is daarvan een vorm die zorgen baart. Het rapport merkt voorts op dat lidstaten van de Raad van Europa de moed zouden moeten hebben om toe te geven dat racisme bij de politie bestaat en om die aan te pakken. Zij zouden onafhankelijke klachtenprocedures in het leven moeten roepen en zouden er verder voor moeten instaan dat racistische misdrijven begaan door politiemensen onmiddellijk worden onderzocht en bestraft in het bijzonder vanuit de notie dat straffeloosheid wordt moet worden voorkomen, het vertrouwen in de politie wordt gehandhaafd en rapportage wordt aangemoedigd. Ook zouden de lidstaten hun huidige wetgeving en praktijk nog eens moeten bezien en zo nodig herzien indien zij een racistische connotatie bevatten.

Aan het debat over deze rapporten is deelgenomen door mevrouw **Faber-Van de Klashorst** die opmerkte dat enkele decennia geleden de zgn «rode vrouwen» in Nederland streden voor gelijke rechten voor vrouwen. Deze rechten zijn nu neergeslagen in wetgeving en zijn intussen in de huidige praktijk aan het afbrokkelen. De stad Utrecht bijvoorbeeld heeft twee informatiebalies geopend in de Omar Al Faroek-moskee: één voor mannen en één voor vrouwen. Dat is een vorm van apartheid. De gemeente Amsterdam registreert polygame huwelijken, maar polygamie is strafbaar in Nederland; de wet wordt dus niet nageleefd.

Mevrouw Faber vervolgde haar betoog met de stelling dat antisemitisme in Europa groeit. Vorig jaar schoot de jihadist Mohammed Merah in Toulouse een rabbi en drie kinderen zonder enige waarschuwing dood louter en alleen omdat zij Joods waren. De toename van het geweld tegen Joden is zo zorgelijk dat de Israëlische regering op het punt staat een plan aan te nemen om tienduizenden Franse Joden op korte termijn naar Israël te brengen. Klaarblijkelijk is Europa niet in staat om een veilige haven te zijn voor Europese Joden; of wil het dat niet?

Tijdens de oliecrisis in de jaren »70 stelde Europa zijn olievoorraden veilig door de zgn. Euro-Arabische dialoog te beginnen. Eén van de twee voorwaarden die daarbij aan Europa werden opgelegd was erkenning van de Palestijnse Bevrijdingsorganisatie, de PLO. Die erkenning hield de stilzwijgende erkenning in van het PLO-Charter, waarin de vernietiging van Israël stond vermeld. Bovendien werd Europa gedwongen om zijn grenzen te openen voor niet-westerse immigranten en hun cultuur. Aan immigranten moesten gelijke rechten worden verleend om hun eigen

cultuur en religie te kunnen beleven. Zo heeft de Islam vaste voet aan land gekregen in Europa.

De ideologische Islam is nauw verbonden met de Koran en met de Sharia-wetgeving die geen gelijke rechten toekent aan vrouwen, homoseksuelen en niet-gelovigen.

De Islam is de belangrijkste bron van intolerantie in Europa, zo vervolgte mevrouw Faber haar betoog. Eén van beide rapporten geeft inzicht in de schending van de vrijheid van meningsuiting en de beperking van iedere vorm van kritiek op de Islam. Daarom beveelt het rapport de Euro-Arabische dialoog aan en wordt het er deel van. De democratie wordt misbruikt om de Islam een stevige voet aan de grond te laten krijgen in Europa. Door middel van de vele miljoenen oliedollars komt de Westerse wereld terecht in een proces van islamisering. Een uitspraak van de minister-president van Turkije, de heer Erdogan, stemde tot nadenken toen hij zei «democratie is als een trein: als je je bestemming bereikt hebt stap je uit». Intussen kruipen de Europese elites voor de Islamitische landen en gaan zij door de krokodil te voeren in de hoop, zoals Sir Winston Churchill eens zei, «dat die hen tenslotte opeet». Het aanvaarden van de Islam betekent het einde van de Westerse, democratische rechtsstaat, zo besloot mevrouw Faber.

Aan dit debat is ook deelgenomen door mevrouw **Strik**, die meedeelde een ander stem uit Nederland te zullen laten horen. Zij dankte de beide rapporteurs die een kwetsbaar element uit onze samenleving op de agenda hadden gezet.

Racisme en intolerantie zijn gevaarlijk, vooral als hun bestaan wordt ontkend. Beide zijn overal in de Raad van Europa en zijn ook altijd aanwezig geweest; maar met de rapporteur was mevrouw Strik het eens dat de economische crisis racisme en discriminatie heeft aangewakkerd. Iedere burger zou in de spiegel moeten kijken en zich moeten afvragen hoe hij racistisch gedrag moet voorkomen, maar politici zouden dat vaker en beter moeten doen. Overheden hebben een grote verantwoordelijkheid om racisme en discriminatie te voorkomen en ervoor te zorgen dat iedereen in de samenleving gelijke rechten heeft. Dat impliceert niet alleen onderwijs en bewustwording – die zijn natuurlijk belangrijk – maar ook actief beleid om uitsluiting van migranten, bijvoorbeeld op de arbeidsmarkt. De volledige participatie van migranten is een belangrijk instrument om burgers hun eigen lot in handen te kunnen laten nemen en te integreren. En iedere vorm van discriminatie dient te worden aangepakt door mensen toegang te geven tot klachtprocedures en door vervolging van discriminatie en racisme.

Over het tweede rapport dat over de aanpak van racisme bij de politie handelt merkte mevrouw Strik op dat bekend is dat indien institutioneel racisme zich voordoet binnen overheden, racisme in de samenleving niet uitgebannen kan worden. Onderzoek heeft uitgewezen dat niet alleen de Britse politie, maar ook de Duitse politie te kampen heeft met institutioneel racisme. Vorig jaar beschuldigde Amnesty Internationale de Nederlandse politie van «racist profiling». Dat zijn ernstige conclusies aangezien alle burgers de garantie moeten hebben dat de politie hun rechten, inclusief het recht op gelijke behandeling, beschermt. De politie moet zich ervan bewust zijn dat moorden en andere misdrijven kunnen zijn ingegeven door racisme; als zij dat niet is schiet zij tekort in de bescherming van de slachtoffers van racistische misdrijven. Onschuldige migranten kunnen worden vervolgd of veroordeeld voor misdrijven als gevolg van vooroordelen. Etnische profilering maakt de kans daar op veel groter. In Nederland wordt nu een databank opgezet waarin alle vingerafdrukken van migranten worden opgeslagen. De politie is bevoegd om die databank te gebruiken voor politietaken, zelfs wanneer er geen concrete verdenking of aanwijzing is dat de dader een migrant is. Dat houdt in dat de gegevens van migranten vaker worden doorzocht dan die van andere

burgers en dat feit alleen al schept het risico van stigmatisering en racisme.

Mevrouw Strik merkte voorts op het werk van de Raad van Europa in zijn strijd tegen racisme en discriminatie volop te steunen. Het rapport van de European Commission against Racism and Intolerance (ECRI) over Nederland concludeerde dat de Nederlandse regering meer moet doen en dat leidde tot een heftige discussie. Dat is goed, want dat levert een bijdrage aan het bewustzijn dat migranten last hebben van discriminatie en racisme. Bewustwording alleen is echter niet genoeg; de lidstaten moeten de aanbevelingen van ECRI ook uitvoeren. Het is aan ons, zo besloot mevrouw Strik, om ervoor te zorgen dat onze regeringen die aanbevelingen uitvoeren. Wij moeten de rol van waakhond van de mensenrechten niet alleen in Straatsburg, maar ook thuis in eigen land vervullen.

Aan het slot van het debat heeft de Assemblee een tweetal resoluties aanvaard; zij werden voorzien van de nummers 1967 en 1968.

5. Evaluatie van het «Partnership for Democracy» met de Palestijnse Nationale Raad

Rapport (doc.nr. 13382)

Het Committee on Political Affairs and Democracy heeft een rapport aangeboden waarin de stand van zaken is opgenomen van de ontwikkelingen in Palestina en van de uitvoering van de afspraken zoals die werden aangegaan door de Palestijnse Nationale Raad (PNC) in oktober 2011 toen deze het tweede parlement werd waaraan de status van «Partner for Democracy» van de Raad van Europa werd toegekend. In het rapport wordt met instemming kennis genomen van het feit dat de Palestijnse delegatie bij de PACE volop gebruik maakt van haar mogelijkheden om deel te nemen aan de activiteiten van de PACE; geconcludeerd wordt dat de voortzetting van dit partnerschap in lijn is met de wens van alle politieke fracties en van een brede vertegenwoordiging van de Palestijnse samenleving.

Het rapport vraagt zowel de Raad van Europa als de PNC de inspanningen om de verplichtingen die zij op zich namen toen ze elkaars «partner voor democratie» werden te vergroten en het stelt voor door te gaan met het toezicht op de uitvoering van die afspraken en binnen twee jaar met een nieuwe evaluatie te komen.

Debat

Het rapport van de commissie is verdedigd door haar rapporteur, de heer **Kox**, die ter inleiding van zijn bijdrage, herinnerde aan het feit dat de PACE op 4 oktober 2011 de status van «Partner for Democracy» toekende aan de PNC die daarmee het tweede parlement – na het parlement van Marokko – werd dat die status, die in 2009 door de PACE werd geïntroduceerd om institutionele samenwerking met parlementen van buurlanden van de lidstaten van de Raad van Europa op te zetten, kreeg. De PNC verklaarde toen dat hij dezelfde waarden deelt als die welke de Raad van Europa is toegegaan en ging politieke verplichtingen aan in overeenstemming met het Reglement van Orde van de PACE. De Assemblee stelde dat daarnaast een aantal maatregelen van uitzonderlijk belang is voor het versterken van de democratie, de rechtsstaat en het respect voor de mensenrechten en de fundamentele vrijheden in de Palestijnse gebieden.

Vandaag, zo vervolgde de heer Kox, evalueert de PACE de eerste twee jaren van het partnerschap en neemt zij een besluit over het vervolg. Hij zei te hopen dat de door hem opgestelde resolutie en de toelichting

daarop de instemming van de Assemblee zal hebben, zoals eerder het geval was in de commissie die deze in december 2013 unaniem aanvaardde. De bijdragen van de kant van de leden van de commissie hebben ervoor gezorgd dat het rapport nu echt een commissierapport is. De heer Kox zei vervolgens enkele algemene opmerkingen te willen maken over het partnerschap. Allereerst wilde hij zijn waardering uitspreken over de actieve deelname van de Palestijnse parlementaire delegatie aan het werk van de Assemblee en haar commissies. Vooral de voorzitter van de delegatie, de heer Bernard Sabella, verdient dank voor de uitstekende en charmante wijze waarop hij zijn delegatie leidt en waarmee hij het belang dat de Palestijnse delegatie hecht aan het partnerschap onderstreept.

De heer Kox sprak ook dank uit aan de Palestijnse delegatie, zijn voorzitter, geassisteerd door de heer Ibrahim Khreisheh, secretaris-generaal van de Palestijnse Wetgevende Raad, voor de plezierige en professionele manier waarop zij hem toegang hadden verschaft tot alle informatie en tot alle relevante spelers die hij wenste te spreken, zoals parlementariërs, de minister-president, ministers, hoofden van instellingen, zoals de centrale kiescommissie en het anti-corruptie bureau, de hoogste rechter, de mensenrechtencommissaris, leden van vakbonden, mediavertegenwoordigers, en vele gewone Palestijnse burgers, inclusief vrouwen, jonge studenten en ondernemers. Zij allen hadden de heer Kox zich keer op keer doen realiseren hoezeer de Palestijnen geïnteresseerd zijn in deze bijzondere band met de Assemblee.

Nadat het Partnership for Democracy aan de PNC was toegekend steunde de PACE de Palestijnse aanvraag voor een vol lidmaatschap van de Verenigde Naties in 2011. Omdat de VN Veiligheidsraad echter niet in staat was een unanieme aanbeveling op de aanvraag uit te brengen kwam dat volle lidmaatschap er niet ofschoon 130 VN-leden, waaronder 18 leden van de Raad van Europa, de Palestijnse staat al hebben erkend. De Assemblee nam kennis van de resolutie van de Algemene Vergadering van de VN die aan de Palestijnen de niet-lidstaatstatus toekende waarmee de mogelijkheden voor de Palestijnen om zich aan te sluiten bij sommige internationale organisaties en toe te treden tot bepaalde internationale verdragen en conventies werden vergroot. De Assemblee besloot in het verlengde van die resolutie om de naam «Palestina» op te nemen in de ledenlijst en aanverwante documenten.

De heer Kox merkte vervolgens op dat er gedurende het partnerschap een verzoeningsovereenkomst tussen de Palestijnse autoriteiten en de feitelijke machthebbers in Gaza tot stand was gekomen. Hij zei het echter te betreuren dat de overeenkomst nog niet in werking was getreden en dat er tot nu toe geen Palestijnse regering van nationale eenheid kon worden gevormd. Als gevolg daarvan moet men het eerst eens worden over de data van de zo noodzakelijke parlements- en presidentsverkiezingen.

Recente ontwikkelingen laten zien dat er nieuwe activiteiten worden ontplooid om de verzoeningsovereenkomst uit te voeren. Het is, zo stelde de heer Kox, van het grootste belang dat het gebrek aan checks en balances als gevolg van het ontbreken van een effectieve wetgever in Palestina wordt opgelost.

Vorig jaar zijn er nieuwe onderhandelingen van start gegaan tussen de regeringen van Palestina en Israël, mede dankzij de inspanningen van de Amerikaanse regering. Overeengekomen is dat de onderhandelingen 9 maanden zullen duren. De Amerikaanse minister van buitenlandse zaken, Kerry, heeft de laatste maanden bezoeken gebracht aan Palestina en Israël en heeft andere leiders uit de regio ontmoet. Ofschoon men moet erkennen dat sprake is van een traag proces zei de heer Kox de Assemblee te willen vragen er bij alle partijen op te willen aandringen de onderhandelingen te steunen en optimistisch te zijn over het uiteindelijk bereiken van een akkoord.

De heer Kox vroeg de Assemblee vervolgens om door middel van het aanvaarden van de eerder al door de commissie aangenomen resolutie opnieuw steun uit te spreken voor een twee-statenoplossing, op te roepen een eind te maken aan de illegale bezetting door Israël van Palestijnse gebieden en de voortgaande bouw van illegale nederzettingen in de Palestijnse gebieden te betreuren. Respect voor het internationale recht van de kant van alle partijen is een absoluut vereiste voor het bereiken van een rechtvaardige oplossing die, indien en zodra ze wordt bereikt, ten goede zal komen aan de gehele wereld, in het bijzonder aan de burgers van Palestina en Israël.

Met genoegen zei de heer Kox te hebben vastgesteld dat de Knesseth de PACE heeft meegedeeld dat het de steun die het twee jaar geleden gaf aan het partnerschap voortzet. Hij voegde toe dat zijn de interpretatie van bepaalde elementen uit het rapport natuurlijk kan afwijken van die van Israël, maar hij zei zijn best te hebben gedaan om alle conclusies te baseren op feiten die hij heeft kunnen verifiëren in Palestina. Zijn collega's in de Knesseth riep de heer Kox op zich tot het uiterste in te spannen om ervoor te zorgen dat gekozen Palestijnse parlementariërs worden vrijgelaten uit Israëlische gevangenissen; parlementariërs horen niet in de gevangenis, zij moeten hun werk in het parlement kunnen doen en de belangen van hun volk kunnen dienen.

Het feit dat Palestina geen vol lid is van de VN maakt het niet mogelijk dat zij volledig deelneemt aan de speciale VN-mechanismen, inclusief de wereldwijde periodieke VN-review. Dat verhindert niet dat Palestina zich aansluit bij de conventies en andere juridische instrumenten van de Raad van Europa, ervan uitgaande dat daarover binnen het CvM en de lidstaten overeenstemming bestaat. De heer Kox vroeg de Secretaris-Generaal van de Raad van Europa de Palestijnse autoriteiten daarbij desgewenst behulpzaam te zijn. Ook moedigde hij de Secretaris-Generaal aan om, samen met relevante partners alle noodzakelijke stappen te zetten om de expertise en de ervaring van de Raad van Europa in te zetten voor de verdere ontwikkeling van de Palestijnse mensenrechten, de rechtsstaat en de democratie en om na te gaan welke mogelijkheden er voor Palestina zijn om meer gebruik te maken van het instrumentarium van de Raad van Europa. De relatie tussen de Raad van Europa en Palestina moet de komende jaren niet alleen voortgezet, maar ook verdiept worden. De heer Kox zei de Palestijnse collega's te willen uitnodigen met nieuwe voorstellen naar de Assemblee te komen.

Afsluitend stelde de heer Kox de Assemblee voor de gemaakte voorde-ningen te verwelkomen en te besluiten door te gaan met het houden van toezicht op de politieke hervormingen in Palestina, bijstand aan te bieden aan de PNC en de stand van zaken van het partnerschap over twee jaar opnieuw op te maken.

Ook mevrouw **Strik** heeft aan het debat deelgenomen en merkte ter inleiding van haar betoog op steun te geven aan het werk van rapporteur Kox, dat heeft geleid tot het zetten van de eerste stappen op weg naar samenwerking tussen de Raad van Europa en Palestina en tot het onderhavige rapport daarover. Het noemt enkele kleine verbeteringen, maar het gaat ook in op de onderwerpen waarmee te weinig vorderingen zijn gemaakt. Mevrouw Strik zei te hopen dat alle spelers, inclusief de Raad van Europa zelf, doorgaan met het intensiveren van de samenwerking en het verlenen van steun aan de hervormingen in Palestina. Men kan, zo vervolgde zij, dit proces natuurlijk niet bezien zonder zich rekenschap te geven van de context waarin de Palestijnse autoriteiten moeten samenwerken. Zij zijn nog steeds kwetsbaar en in hoge mate afhankelijk van het beleid dat de Israëlische regering jegens hen voert. Palestijnse burgers worden in ernstige mate beperkt in hun bewegingsvrijheid en kunnen als gevolg daarvan niet deelnemen aan conferenties, vredesbesprekingen en vergaderingen met hun burgers. Mevrouw Strik

riep de Israëlische waarnemers bij de Raad van Europa op om aan deze beperkingen een eind te maken en ervoor te zorgen dat de Palestijnse politici hun werk kunnen doen.

Mevrouw Strik merkte voorts op dat het belangrijk is eens bijzondere aandacht te besteden aan de schendingen van de rechtsstaat in Palestina. Ondanks het feit dat de Palestijnse autoriteiten daar al het nodige aan doen zouden zij daar meer oog voor moeten hebben. Tegelijkertijd worden zij bij het verbeteren van de rechtsstaat en de situatie inzake de mensenrechten geconfronteerd met enorme obstakels als gevolg van de illegale bezetting door Israël. Natuurlijk hoopt iedereen dat het minister Kerry in april lukt om te komen met de opzet van een interim-overeenkomst, maar men kan daar niet alles van laten afhangen. Europa zou moeten proberen de illegale bezetting en de bouw van nieuwe nederzettingen te laten stoppen. De EU met haar economische samenwerkingsprogramma's heeft concrete instrumenten in handen en haar associatieovereenkomsten kennen een mensenrechtenclausule. Tot op heden zijn deze mensenrechtenclausules, ondanks het feit dat Israël zich niet houdt aan het internationale recht en aan de uitspraken van het Internationale Gerechtshof, niet van toepassing verklaard. Het voortzetten van de dialoog is van vitaal belang, maar woorden dienen te worden gevolgd door daden anders worden ze inhoudsloos.

De Raad van Europa verkeert in de unieke situatie dat ze betrekkingen onderhoudt met de parlementen van beide landen. Mevrouw Strik drong er bij zowel de Assemblee als bij het Comité van Ministers op aan om na te gaan met welke strategie deze contacten kunnen worden ingezet om beide partijen tot elkaar te brengen. Zou het niet geweldig zijn als het vredesproces op de weg naar een twee-staten-oplossing vanaf de basisleden van de parlementen – op gang gebracht zou worden? Mevrouw Strik zei te hopen op een besef van urgentie en commitment voor een gelijke behandeling en voor mensenrechten voor alle burgers in beide landen; de schendingen hebben al te lang geduurd en verder uitstel is geen optie.

In zijn reactie op de sprekers in het debat wees de heer **Kox** erop dat niemand bewaar had aangetekend tegen de voortzetting van het partnerschap met Palestina. Tegelijkertijd hebben enkelen erop gewezen dat er sprake is van een mission impossible: het opbouwen van een democratie in een bezet gebied. Toch hebben de Palestijnen zelf de moed niet opgegeven en willen ook zij door met het partnerschap om Palestina voor te bereiden op de status van een onafhankelijke, democratische rechtsstaat. De heer Kox zei dat zij daarin alle steun verdienen.

De heer Kox schetste voorts de situatie in Palestina, zoals hij die tijdens zijn vele bezoeken had aangetroffen: niets is er eenvoudig, alles is moeilijk. Omdat bijna ieder probleem onoplosbaar is hebben de Palestijnen een goede reden om trots te zijn op wat zij hebben bereikt. Maar zij moeten op die weg verder en daarom wordt het partnerschap voortgezet. De Assemblee kan hen daarbij op twee punten helpen: bij het toetreden tot de verschillende verdragen van de Raad van Europa en, door middel van het leveren van expertise en bijstand, bij de opbouw van staatsinstellingen.

De heer Kox zei persoonlijk van mening te zijn dat het onmogelijk is een duurzame democratie in een land op te bouwen terwijl het bezet wordt. Dat kan alleen in een vrije en onafhankelijk land. De Israëlische waarnemer die het woord had gevoerd dankte de heer Kox voor het feit dat deze zich niet had verzet tegen het partnerschap. Natuurlijk steunt Israël de gedachte dat Palestina zich democratisch moet ontwikkelen, maar dat betekent tegelijkertijd dat men dat land niet kan vragen zijn geschiedenis te vergeten. Niemand mag de geschiedenis vergeten. Daarom zei de heer Kox de Israëlische regering op te roepen de Palestijnen het recht te geven, zoals Israël dat recht ook eens heeft gekregen,

om zich tot onafhankelijk land te ontwikkelen met een eigen democratie. Dat betekent dat begonnen moet worden met de vrijlating van de in de gevangenis gezette Palestijnen. Een democratie kan niet functioneren wanneer er parlementariërs gevangen zitten.

Resolutie

Aan het slot van de vergadering heeft de Assemblee een resolutie aanvaard die kan worden gevonden onder nummer 1969.

6. Internet en politiek: de gevolgen van nieuwe informatie- en communicatietechnologie voor de democratie

Rapport (doc.nr. 13386)

Een door het Committee on Culture, Science, Education and Media gepresenteerd rapport wijst erop dat het internet een centrale rol speelt in onze democratische samenleving. Het heeft maatschappelijke groepen in staat gesteld zich te mobiliseren en, anders dan vroeger, regeringen en politici aan te spreken terwijl het de publieke participatie in democratische processen heeft doen toenemen. In het bijzonder de sociale media kunnen de burgers opnieuw verbinden met hun democratische instituties – of dat nu parlementen of politieke partijen zijn – op nieuwe en dynamische manieren.

Anderzijds is de gefragmenteerde, op het internet gebaseerde, besluitvorming niet noodzakelijkerwijs het meest geschikt voor het complexe beleidsproces. Het vervangen van de representatieve democratie door een vorm van directe democratie via internetverkiezingen zou het risico met zich mee kunnen brengen dat kleine, onbekende groepen die over aanzienlijke middelen beschikken beslissingen naar hun hand kunnen zetten zonder dat zij daarop kunnen worden aangesproken en dus niet gelegitimeerde macht zouden uitoefenen. Het internet kan ook als instrument van misbruik dienen: het biedt een platform voor haat en intolerantie, is een voedingsbodem voor georganiseerde misdaadssyndicaten, terroristen en dictators en biedt mogelijkheden tot geniepige schendingen van het privéleven en, niet in de laatste plaats zoals recentelijk is gebleken, tot onaanvaardbare inbreuken door staatsveiligheidsdiensten.

Het internet is van iedereen en er zullen manieren gevonden moeten worden om de openheid en neutraliteit ervan overeind te houden terwijl tegelijkertijd moet worden voorkomen dat het een gigantisch gluurmechanisme zonder enige democratische controle wordt. Internetgebruikers en internetaanbieders moeten tot zelfregulering worden aangespoord en parlementen zullen richtinggevend moeten zijn bij het dichten van de digitale kloof en zullen nieuwe normen moeten stellen ten aanzien van nieuwe methoden van gegevensverwerking en – beheer zoals «semantic polling», «search algorithms evaluating» en «internet trolling». Het uiteindelijke doel zal moeten zijn te komen tot een model van internetbeheer dat enerzijds de vrijheid en de veiligheid op het internet waarborgt en anderzijds recht doet aan het respect voor de mensenrechten, vooral in landen waar die het meest onder druk staan. De commissie stelt daarom aan de Raad van Europa voor zich te zetten aan het opmaken van een «White Paper» over Democratie, politiek en het Internet.

Debat

Aan het debat over dit rapport is deelgenomen door de heer **Franken** die namens het Committee on Political Affairs and Democracy een zgn opinion op het rapport had uitgebracht. Deze opinion is terug te vinden onder documentnummer 13399.

De heer Franken complimenteerde de rapporteur – de zojuist benoemde voorzitter van de Assemblee, mevrouw Bresseur – met het interessante rapport, meer in het bijzonder waar het de behandeling betreft van de gevolgen van de sociale media en de nieuwe informatietechnologieën voor de democratie. Er is hier sprake van een nieuwe en belangwekkende ontwikkeling waarbij het einde van een machtsconcentratie ten aanzien van informatie en een gewijzigde relatie tussen de representatieve democratie en de klassieke democratie in zicht komt. Deze ontwikkeling kent enkele positieve aspecten, maar ook een aantal gevaren.

Eén van de positieve gevolgen is dat er nu een mogelijkheid is voor een betere relatie tussen politici en burgers en een betere dialoog. Als politici meer willen luisteren kan er een actiever burgerschap ontstaan en een meer op conversatie geënte politiek.

Er zijn echter ook gevaren, zo vervolgde de heer Franken. In de eerste plaats hebben politici in een representatieve democratie behoefte aan het voeren van discussies met collega's ter wille van coherentie en coördinatie. In de tweede plaats kan een enkele stem valse verwachtingen wekken omdat zij niet wordt gesteund door een meerderheid. Politici worden gekozen. Zij zijn verantwoording schuldig aan en hebben banden met al hun kiezers, niet uitsluitend met diegene die een boodschap verzendt en een antwoord van de politicus ontvangt. Een derde gevaar ligt in de mogelijkheid dat de publieke opinie wordt gemanipuleerd.

De heer Franken zei de analyse van het rapport en de conclusies te delen. De ontwikkelingen zijn interessant, maar scheppen vooralsnog geen alternatief voor de representatieve democratie. De sociale media vormen echter al een wezenlijk onderdeel van de representatieve democratie, reden om in te stemmen met de voorstellen en aanbevelingen in het rapport, zo voegde de heer Franken toe. Met instemming deelde de heer Franken tenslotte kennis te hebben genomen van het feit dat enkele door hem ingediende amendementen inmiddels de goedkeuring hadden kunnen wegdragen van de rapporteur en waren overgenomen door het Committee on Political Affairs and Democracy en het Committee on Culture, Science, Education and Media.

Mevrouw **Faber-Van de Klashorst** nam eveneens deel aan het debat en merkte op dat de boekdrukkunst grote gevolgen heeft gehad voor de wetenschap waardoor de mensheid grote stappen voorwaarts heeft gedaan. In die tijden wilden de heersers hun onderdanen beschermen tegen gevaarlijke geschriften en ideeën. Zij vreesden dat het religieuze of politieke gezag zou worden ondermijnd en stelden daarom, onder het mom van morele overwegingen, censuur in.

Het internet kenmerkt zich doordat het communicatie binnen ieders bereik brengt. Gegevens worden supersnel de wereld rond gezonden. Een onbeperkte bron van informatie is beschikbaar gekomen voor een ieder en we kunnen zonder enige beperking via het wereldwijde net gedachten uitwisselen. Het internet wordt, zo stelde mevrouw Faber, machtiger dan het gedrukte woord en mensen zijn zich terdege bewust van die macht. Mensen zijn zich ook bewust van het feit dat ze worden misleid door de elite, die de feiten anders kunnen voorstellen dan ze zijn. Wat veel politici in eigen land zeggen verschilt van wat zij zeggen in Brussel. Mensen beginnen daar afkerig van te worden. Via het internet kunnen zij ervaringen met gelijkgestemden uitwisselen. Zij realiseren zich dat zij zaken die hen worden opgelegd, zoals het verlies van soevereiniteit aan niet gekozen Europese bestuurders en de islamisering van Europa, niet wensen. Beide houden verlies van vrijheid in. Nieuwe digitale communicatie doet het establishment schudden, maar het is precies dit instrument dat kansen schept voor de democratie. Via internet kunnen politici snel in contact komen met burgers. Het establishment ziet dat echter als het ondermijnen van de eigen positie. In plaats van zelfreflectie gaat zij over tot censuur. Met glatte praatjes roept zij op het gebruik van internet

binnen wettelijke kaders te plaatsen. Zij probeert bij het publiek vrees in te boezemen door te stellen dat het internet kan worden gebruikt voor dubieuze doelen zoals criminele activiteiten en internationaal terrorisme. Als het internet wordt gebruikt voor criminele activiteiten moeten diegenen die dat doen worden gestraft. Wij moeten het internet niet straffen, dat is immers een instrument. Onwenselijke activiteiten kunnen worden opgespoord door middel van adequaat onderzoek, aldus mevrouw Faber.

Zij voegde toe dat de stelling dat het internet de democratie ondermijnt een misvatting is. Hoe kan de democratie worden ondermijnd door de vrijheid van meningsuiting? Censuur wordt opgelegd door totalitaire regimes. Is de EU een totalitair regime? Alleen mensen die in vrijheid leven kunnen volledig gedijen en een bijdrage leveren aan een hoog welvaartsniveau voor iedereen. Nederland heeft twee perioden van censuur gekend: de inlijving door het Keizerrijk van Napoleon en de Tweede Wereldoorlog. Gedurende beide perioden was Nederland bezet en werd het onderdrukt door dictators. Wij moeten onszelf nooit meer de mond laten snoeren en we zullen ons nooit meer laten onderdrukken door een dictator, zeker niet door een dictator uit Brussel, aldus mevrouw Faber-Van de Klashorst.

Aanbeveling

Aan het einde van het debat heeft de Assemblee een aanbeveling aangenomen onder nummer 2033.

7. Syrische vluchtelingen: hoe kan de internationale hulp worden georganiseerd en ondersteund?

Rapport (doc.nr. 13372)

In een door het Committee on Migration, Refugees and Displaced Persons uitgebracht rapport wordt vastgesteld dat sinds het begin van het conflict in Syrië 2,2 miljoen Syriërs, waaronder 1,1 miljoen kinderen het land zijn ontvlucht terwijl 6,8 miljoen mensen in Syrië humanitaire hulp nodig hebben en 4,25 miljoen mensen ontheemd zijn.

Ondanks de verschillende oproepen van de Bijzondere Rapporteur voor de Mensenrechten van Ontheemden van de VN en van de Minister-President van Turkije en in weerwil van de hulp van buurlanden en de landen van de Raad van Europa verslechtert de situatie gestaag en hebben de slachtoffers meer en meer te leiden van een gebrek aan drinkwater, voedsel, kleding en huisvesting. Het seksuele geweld en seksuele gerelateerde geweld tegen vrouwen en kinderen in sommige vluchtelingenkampen vormt een bijzondere en groeiende zorg.

Staten moeten solidariteit en gulheid jegens de burens van Syrië tonen om ervoor te zorgen dat de druk op die landen wordt verlicht; ze moeten plannen helpen opstellen om het hoofd te bieden aan de massale instroom van Syrische vluchtelingen en om de nood te lenigen.

Debat

Aan het debat over dit rapport is deelgenomen door mevrouw **Strik** die, sprekend namens de Socialistische Fractie, de rapporteurs dankte voor het feit dat zij dit vraagstuk opnieuw op de agenda hebben gezet. De situatie in Syrië is verslechterd en zal in de toekomst nog meer verslechteren. We hebben te maken met het grootste vluchtelingenprobleem ooit. Nu de vredesbesprekingen onlangs zijn vastgelopen is een spoedig einde aan de oorlog niet te verwachten. En zelfs als er een eind komt aan de oorlog zal een snelle en blijvende terugkeer van de vluchtelingen niet mogelijk zijn want hun land is totaal vernield. Zowel de infrastructuur als

de huizen, de ziekenhuizen en de scholen zijn volledig vernietigd. Er moeten dus tegelijk korte en lange termijnoplossingen komen. Voor de korte termijn gaat het erom toegang te krijgen tot de vele ontheemde mensen om ze te kunnen voorzien van voedsel, onderdak en gezondheidszorg. Dat kan alleen gebeuren als er voldoende politieke steun is; mevrouw Strik riep daarom in het bijzonder de Russische delegatie op om Assad ertoe te bewegen samen te werken met de hulporganisaties. Zij vervolgde haar betoog door erop te wijzen dat de meeste vluchtelingen buiten Syrië in de buurlanden verblijven, waarvan Turkije een buitengewone prestatie levert. Andere landen, in het bijzonder Libanon en Jordanië, zijn door de enorme druk bijna bezweken. Het aantal vluchtelingen in Libanon bedraagt een kwart van het aantal inwoners van het land. Als dergelijke aantallen zouden gelden voor Duitsland en Frankrijk zouden die landen nu respectievelijk 20 en meer dan 15 miljoen vluchtelingen tellen. De politieke situatie in Libanon is zo fragiel dat we mogelijk een tweede oorlog in dit gebied tegemoet kunnen zien met alle menselijke tragedies die dat met zich mee zou brengen. Actieve hulp, fysiek en financieel is dus nodig. Veel Syrische vluchtelingen proberen intussen een veilig heenkomen te zoeken buiten de regio waarbij ze zich wegens een gebrek aan vestigingsmogelijkheden gedwongen zien een route over zee te kiezen. In doorgangslanden als Egypte zijn zij niet veilig en zij die erin slagen Europa te bereiken worden opgesloten in detentiecentra in Griekenland of Bulgarije of worden gedongen terug te keren naar Turkije. In de lente kan Europa een grote stroom bootvluchtelingen verwachten dus met nietsdoen wordt het leven van velen in de waagschaal gelegd. Europa, zo vervolgde mevrouw Strik, moet zijn aandeel nemen in het aantal vluchtelingen. UNHCR heeft om meer opvang gevraagd en alleen Duitsland heeft 10.000 vluchtelingen uitgenodigd. Mevrouw Strik zei te hopen dat de andere Europese landen dit voorbeeld zullen volgen; het is nog niet te laat. Laat we werk maken van het aanbieden van meer opvang, van een ruimhartiger visumbeleid voor Syriërs en van hun terugkeer uit Griekenland en Bulgarije. Wij hebben een effectief instrument om grote stappen te zetten: de EU-richtlijn inzake tijdelijke bescherming die is bedoeld te voorzien in oplossingen op grotere schaal. Mevrouw Strik besloot met het uitspreken van de wens dat haar collega's in de Assemblee dit onderwerp op de nationale agenda zouden zetten zodat de EU-ministerraad er een besluit over zal moeten nemen.

Resolutie

Het debat werd afgesloten met de aanvaarding van een resolutie genummerd 1971.

8. Migranten: bevorderen dat zij bijdragen aan de Europese gastlanden; Integratietoetsen: stimulans of belemmering van integratie

Rapporten

In een zgn. joint debate heeft de Assemblee aandacht besteed aan de rapporten van twee van haar commissies; het eerste rapport van het Committee on Migration, Refugees and Displaced Persons over de vraag op welke wijze kan worden bevorderd dat migranten een bijdrage leveren aan het land dat hen opneemt (doc.nr. 13367) het tweede rapport, waarvan mevrouw Strik optrad als rapporteur, uitgebracht namens dezelfde commissie, getiteld «Integration Tests: helping or hindering integration» (doc.nr. 13361).

In laatstgenoemd rapport stelt de commissie vast dat een toenemend aantal lidstaten van de Raad van Europa integratietoetsen voor migranten heeft ingevoerd, die vooral zijn gebaseerd op de kennis van de taal van

het gastland, maar soms ook op onderwerpen die te maken hebben met burgerschap, waaronder geschiedenis, politieke instituties, samenleving en democratische waarden. Zonder twijfel draagt goede kennis van een taal bij aan goede integratie. Maar er bestaan echter ook ernstige zorgen dat deze toetsen in feite een belemmering vormen voor integratie en tot uitsluiting leiden: zgn. pre-entry tests kunnen een obstakel vormen voor gezinshereniging terwijl integratietoetsen voor migranten die reeds in het gastland verblijven een hindernis kunnen vormen voor de toegang tot bepaalde rechten van ingezetenen; ze kunnen ook leiden tot rancune in migrantengemeenschappen en discriminatie tegen bepaalde groepen, in het bijzonder tegen mensen die ongeletterd zijn of geen onderwijs hebben genoten. De vrees bestaat ook dat het primaire doel – of althans een voorspelbaar gevolg – van deze toetsen erin bestaat het aantal migranten te verlagen. Als dat zo is, is dat een stap terug. De lidstaten moeten ervoor instaan dat deze toetsen worden gebaseerd op reële prestatieniveaus, dat de leertrajecten om de toets af te leggen en de toets zelf gesubsidieerd worden en dat alternatieven beschikbaar zijn.

Voorts dient het Comité van Ministers na te gaan hoe moet worden omgegaan met de verschillende niveaus van taalvaardigheid en -bekwaamheid (het zgn. Common European Framework of References for Languages (CEFR)), zoals die door lidstaten in deze toetsen worden gebruikt, maar die nooit zijn ontworpen als instrument voor het meten van integratie.

Debat

Mevrouw **Strik** merkte ter inleiding van haar verdediging van het rapport op dat Europese landen lange tijd hebben getracht een adequaat integratiebeleid te ontwikkelen. Van het verleden hebben wij geleerd dat arbeidsmigratie zonder aandacht voor de behoeften en de integratie van de arbeidsmigranten zowel hen als onze samenlevingen schade kunnen toebrengen. Goede integratie en participatie komt alle partijen in de samenleving ten goede en om dat te bereiken zijn inspanningen van alle actoren nodig: de autoriteiten, de eigen burgers en de migranten. De basis daarvoor wordt gelegd doordat migranten de taal en de samenleving van het ontvangende land leren. De autoriteiten dienen daarom adequaat taalonderwijs te organiseren en aan te bieden en de migranten dienen alles in het werk te stellen om de taal te leren.

Landen hebben hun integratiebeleid ontwikkeld met vallen en opstaan, maar de afgelopen 10 jaar is de nadruk in een aantal landen verschoven van een publieke verantwoordelijkheid jegens de migrant naar een eigen verantwoordelijkheid van de migrant. In plaats van een doel is integratie meer en meer een voorwaarde voor migranten geworden. De migrant moet eerst aantonen dat hij is geïntegreerd voordat hij kan deelnemen aan of zelfs kan binnenkomen in het ontvangende land. Dat is noch eerlijk, noch effectief, zo zei mevrouw Strik.

In een aantal noordelijke landen, waaronder Nederland, moeten familieleden van buiten Europa een integratie-examen halen voordat ze zich bij hun familieleden in Europa mogen voegen. Duitsland en Frankrijk bieden talencursussen buiten Europa aan, landen als Nederland, Oostenrijk, Denemarken en het Verenigd Koninkrijk doen dat niet. Ook is het niveau van de examens de laatste jaren opgeschroefd en kan het voorkomen dat de echtgenote het examen niet haalt. Dat kan komen doordat er geen onderwijsaanbod was of doordat het niveau van betrokkene te laag was. Analfabeten, mensen die een ander alfabet beheersen en ouderen hebben grote problemen met deze examens. Migrantinnen in of vlak na een oorlogssituatie zakken relatief vaker voor deze examens. Zij leven vaak in barre omstandigheden en moeten gevaarlijke reizen maken om naar de ambassade te komen waar het examen moet worden afgelegd. Daardoor wordt de familiehereniging noodgedwongen enorm vertraagd of soms

definitief geblokkeerd. De lidstaten van de Raad van Europa hebben zichzelf verbonden aan het recht op een familieleven en aan artikel 8 van de Europese Conventie voor de Mensenrechten en de lidstaten van de EU hebben zelfs het recht op familiehereniging vastgelegd. Die rechten zijn bedoeld om de integratie van migranten te bevorderen omdat mensen het best gedijen wanneer zij hun familiebanden kunnen beleven. Kinderen integreren ook het best als ze zo snel mogelijk in hun nieuwe land verenigd kunnen worden met hun familie. We leggen deze rechten dus vast om ze vervolgens te belasten met eisen waaraan niet alle migranten kunnen voldoen. Daarmee hebben we het recht op familieleven tot een selectief recht gemaakt dat er alleen is voor de goed opgeleide, jonge en rijke migranten. Dat zou voor de Raad van Europa niet aanvaardbaar moeten zijn.

Integratietoetsen zijn, zo vervolgde mevrouw Strik, niet alleen een probleem bij binnenkomst. Migrantten moeten binnen bepaalde tijd vaak verdere toetsen afleggen om te voorkomen dat ze worden uitgezet. Dat legt een enorme druk op hen en heeft vaak een contraproductief effect waardoor zij zich al helemaal niet meer geïntegreerd voelen. Integratie is vooral een mentaal proces dat kan worden bevorderd door beleid dat inzet op een gastvrije ontvangst, goede scholing, toegang tot de arbeidsmarkt en bestrijding van discriminatie.

Een veilige woonomgeving is een wezenlijk vereiste om migranten te laten investeren in hun toekomst in Europa. De permanente verblijfsstatus biedt die zekerheid en meer mogelijkheden voor integratie. Werkgevers bijvoorbeeld geven de voorkeur aan migranten met die status en banken eisen haar bij het verstrekken van hypotheek. Het verwerven van de nationaliteit van een land biedt nog meer zekerheid en geeft ook het recht tot politieke participatie. Lidstaten hebben een groot belang bij het bevorderen van de integratie en van het gevoel van migranten er bij te horen. Zij dienen daarom toegankelijke procedures voor het verkrijgen van de permanente verblijfsstatus op te stellen en moeten daarbij rekening houden met de verschillende opleidingsniveaus en competenties van migranten.

Een ander probleem is wat en hoe gemeten moet worden. Je bent niet per definitie perfect geïntegreerd als je moeilijke vragen over de geschiedenis of de cultuur van een land kunt beantwoorden. Als je dat soort vragen niet kunt beantwoorden wil dat, anderzijds, niet zeggen dat je niet goed geïntegreerd bent. In veel gevallen zijn zelfs burgers van het land niet in staat dat soort vragen te beantwoorden, maar niemand concludeert daarmee dat zij niet geïntegreerd zijn. Zelfs analfabete burgers kunnen goed in een samenleving functioneren en kunnen tal van contacten hebben; men moet dus erg voorzichtig zijn bij het kiezen van indicatoren voor het bepalen van iemands integratieniveau, zeker als de uitkomst daarvan gevolgen heeft voor het recht van verblijf van de migrant. In de afgelopen 10 jaar is de moeilijkheidsgraad van de toetsen voor het verkrijgen van een permanente verblijfsvergunning en voor naturalisatie significant verhoogd. Zij hebben een «one size fits all» – karakter waarin voor individuele elementen geen plaats is. Of je nu een lage opleiding hebt of je een getraumatiseerde vluchteling bent, je moet hetzelfde examen halen. Nu al zien we, aldus mevrouw Strik, een massale terugloop in het aantal aanvragen voor een permanente verblijfsvergunning en voor naturalisatie. Als gevolg daarvan komen meer en meer migranten voor jaren of zelfs definitief terecht in een onveilige woonsituatie. De meeste van hen zullen het land niet verlaten; voor hen zal integreren nog moeilijker worden, hetgeen gevolgen heeft voor zowel henzelf als voor het land.

Mevrouw Strik zei te willen concluderen dat het verband tussen de integratietoetsen en de verblijfsrechten laat zien dat ons integratiebeleid te ver is doorgeschoten. Het maakt inbreuk op mensenrechten en kan een beletsel vormen voor integratie. Toetsen kunnen in dat beleid worden

gebruikt, maar alleen op een manier die het doel dient, zoals het meten van de taalvaardigheid om na te gaan hoe onderwijs op maat eruit moet zien. Toetsen dienen geen instrument van integratiebeleid te zijn, in ieder geval niet waar het gaat om familiehereniging of om de verkrijging van een hogere status na jarenlang verblijf, want dan worden ze een instrument van uitsluiting dat de meest kwetsbaren het hardst treft. Mevrouw Strik zei daarom te concluderen dat integratietoetsen in het kader van verblijfsrechten onrechtvaardig en niet effectief zijn en de aandacht afleiden van werkelijk en effectief integratiebeleid. Bijna alle migranten willen heel graag de taal leren en een goede positie in de maatschappij veroveren. Laat ons daarom werken aan effectieve maatregelen zoals het stimuleren van migranten om het lot in eigen hand te nemen en te investeren in onderwijs en opleiding waarmee ze toegang krijgen tot de samenleving en de arbeidsmarkt. Dan volgt integratie als vanzelf, aldus mevrouw Strik.

Resolutie

Het debat werd door de Assemblee afgesloten met de aanvaarding van twee resoluties onder de nummers 1972 en 1973.

De voorzitter van de delegatie,
Franken

De griffier van de delegatie,
Nieuwenhuizen